

Onderlegger voor lokale werkgroepen GALA-doelen ('Galaproduct 1')

Een gezonde fysieke leefomgeving die uitnodigt tot bewegen en ontmoeten

Relatie met gezondheid

Subdoel gezonde leefomgeving

Een [gezonde leefomgeving](#) is een leefomgeving die als prettig wordt ervaren, die uitnodigt tot gezond gedrag en waar de druk op de gezondheid zo laag mogelijk is.

- Een [groene omgeving](#) nodigt uit tot bewegen en ontspannen, en draagt daarom bij aan vermindering van overgewicht, diabetes type 2, hart- en vaatziekten en dementie.
- Een gezonde voedselomgeving is een fysieke en sociale omgeving waarin de keuze bijna automatisch op de gezonde keuze valt. Daarin is weinig blootstelling aan ongezonde verleidingen zoals ongezond voedsel.
- Een gezonde omgeving stimuleert gezonde mobiliteit zoals lopen, fietsen en het gebruik van openbaar vervoer, en heeft een positief effect op de fysieke en mentale gezondheid én op de milieukwaliteit.
- Bewegen is een middel om de lichamelijke en geestelijke gezondheid en welzijn te verbeteren en stress kwijt te raken.
- Een prettige openbare ruimte draagt bij aan veiligheidsgevoel, sociale cohesie en stimuleert ontmoeting.

Subdoel klimaatverandering

Klimaatverandering heeft naar verwachting meerdere gevolgen voor de volksgezondheid. Het gaat dan om directie en indirecte gevolgen van meer hitte, meer droogte, vaker extreem weer en een stijging van de zeespiegel. Gevolgen voor de gezondheid van klimaatverandering zijn bijvoorbeeld hittestress, veranderingen in infectieziekte-erisico's, toename van allergieën, en extra druk op de mentale gezondheid.

Toekomstverwachting

Naar verwachting zal de omgeving steeds beweegvriendelijker worden o.a. door de groeiende aandacht voor gezonde leefstijl en het meer zichtbaar worden van sport en bewegen in openbare ruimten (bijv. beweegtuinten). Recreatie, ontspanning, vermaak en sport verweven steeds meer met elkaar. Ook vanuit milieuoogpunt is er toenemende aandacht voor het bevorderen van fietsen, lopen en wandelen [[RIVM](#)]. Het verbeteren van de kwaliteit van de wandelinfrastructuur in met name de stadsrandzones kan bijdragen aan een verdere impuls [[stichting Wandelnet](#)].

Het vergroenen van de omgeving kan lichaamsbeweging en andere (positieve) gezondheidseffecten, zowel fysiek als mentaal, verder stimuleren en de negatieve effecten van klimaatverandering mee opvangen (o.a. hittestress) [[RIVM](#)]. Vergroening van steden en dichtbebouwde gebieden zal echter onder druk komen te staan door de bevolkingsgroei en daarbij komende druk op de vrije ruimte. Perifere gebieden zullen verder leeglopen waardoor voorzieningen verdwijnen en de bereikbaarheid per fiets of te voet afneemt. In buitengebieden zal groen verder toenemen [[RIVM](#)].

Tot 2030 zal in heel Nederland naar verwachting de dalende trend luchtverontreinigende stoffen doorzetten. Bij uitvoering van alle rijksmaatregelen en decentrale plannen zal dit gemiddeld bijna 50% gezondheidswinst opleveren [[RIVM](#)]. Het is dus belangrijk dat milieunormen opgenomen blijven worden in de gemeentelijke omgevingsplannen en dat gezondheid expliciet mee wordt genomen in (lokale) afwegingen over onder meer mobiliteit, ruimte woningen en klimaat.

Aandachtspunten voor integraal beleid

In het GALA worden gemeenten gevraagd het [position paper](#) 'Samenwerken aan de gezonde leefomgeving' (VNG) als uitgangspunt te nemen. Hierin staan de volgende uitgangspunten:

1. Gezonde leefomgeving vraagt om een langetermijnvisie
2. Gezonde leefomgeving is een integrerende opgave
3. Gezondheidsbescherming én gezondheidsbevordering
4. De gezonde leefomgeving is een ontwerpogave
5. Gezondheid afwegen bij keuzes in de fysieke leefomgeving
6. Participatie is de kern van onze aanpak
7. Urgente problemen worden als eerste aangepakt
8. Meekoppelkansen: werk met werk maken
9. Bewezen succesverhalen inzetten: praktijkkennis en praktijkonderzoek
10. Gezondheid als zachte waarde in positie brengen tegenover harde waarde

In dit position paper beschouwt de VNG het thema gezonde leefomgeving als een 'satéprikker' die dwars door alle (bestaande) opgaven in andere beleidsdomeinen heen gaat.

Op welke manier bijdragen aan het verkleinen van gezondheidsverschillen

[GALA document](#): Extra aandacht moet er zijn voor gebieden waar verschillende gezondheidsdreigingen stapelen. We willen de slechtste omgevingen verbeteren (eventueel ten koste van andere maatschappelijke belangen) en overal de ruimtelijke keuzes optimaliseren voor een gezonde leefstijl (zie ook de ambities in de Landelijke nota gezondheidsbeleid).

De plek waar je wieg staat, is letterlijk van invloed op de latere gezondheid van mensen. Er zijn grote verschillen tussen wijken en gebieden in de mate waarin de omgeving de gezondheid van mensen stimuleert of juist belemmert. Denk daarbij aan zaken als luchtkwaliteit, het binnenmilieu (bijvoorbeeld vocht en schimmels in huis), onveiligheid, geluidsoverlast of gebrek aan bepaalde voorzieningen. Veel van deze ongunstige factoren komen vaker voor in kwetsbare wijken, dan in welvarende wijken. Daarnaast is onder inwoners in deze wijken vaak sprake van een stapeling aan factoren die de gezondheid negatief beïnvloeden. Dit leidt over het algemeen tot meer langdurige stress met grote gevolgen voor de gezondheid en tot meer ongezonde 'keuzes' (denk aan roken, weinig bewegen, ongezonder eten).

Extra aandachtspunt is dat een kwetsbare wijk een groot verloop kan hebben; sociale stijgers verlaten veelal de wijk. Voor hen komen in de wijk nieuwe personen in kwetsbare situaties terug. Aanpakken in kwetsbare wijken blijken mede daarom doorlopend nodig te zijn: een aanpak is zelden 'klaar'. Daarom is het belangrijk inwoners te betrekken bij de inrichting van de wijk.

[Instrumenten wijkgezondheidsprofiel | Loketgezondleven.nl](#) en [Platform31 | kennis en netwerk voor stad en regio - Gezonde leefomgeving in kwetsbare wijken](#)

Inspiratie voor (regionale) interventies / (proces) aanpak

Voorbeelden

Zie voor een brede verzameling van goede interventies en voorbeelden uit het land:

[Verhalen uit de praktijk | Gezonde Leefomgeving](#)

Gezondheid in de omgevingsvisie

Het is belangrijk om gezondheid en gezonde leefomgeving te verankeren in de gemeentelijke omgevingsvisie. GGD-en hebben hiervoor [kernwaarden gezonde leefomgeving](#), en deze ook doorvertaald naar [planregels voor een gezonde leefomgeving](#). Cijfers over de kernwaarden gezonde leefomgeving staan in de Brabantse Omgevings Scan [BrOS](#).

Voorbeelden van Omgevingsvisies in de regio Zuidoost Brabant;

- o Omgevingsvisie Helmond [20230201 Samenvatting Omgevingsvisie online.pdf \(helmond.nl\)](#)
- o Omgevingsvisie Nuenen [Homepage | Omgevingsvisie Nuenen \(ireporting.nl\)](#)

Gezond gedrag bevorderen door leefomgeving gezond in te richten

Er zijn veel websites met goede voorbeelden beschikbaar om gezond gedrag te bevorderen. Algemene websites met veel voorbeelden:

- o Mentale gezondheid verbeteren door in te zetten op een gezonde leefomgeving; [Integrale aanpak mentale gezondheid | Loketgezondleven.nl](#)
- o Gezonde voedselomgeving en beweegvriendelijke omgeving stimuleren; [Integrale aanpak van overgewicht | Loketgezondleven.nl](#)
- o Tools, hulpmiddelen en kaders voor beweegvriendelijke omgeving; [Een integrale aanpak van sport en bewegen | Loketgezondleven.nl](#)
- o Stimuleren van een rookvrije omgeving; [Roken tegengaan door in te zetten op een gezonde leefomgeving](#)
- o Ruimtelijk ontwerpen met aandacht voor positieve gezondheid: [De-omgeving-als-leefstijlcoach.pdf \(iph.nl\)](#)

- Groene schoolpleinen [Instrumenten wijkgezondheidsprofiel | Locketgezondleven.nl](#)

Enkele voorbeelden uitgelicht:

- Gezonde Buurten (IVN) – gestart in Eindhoven [Onze aanpak - Gezonde Buurten \(ivn.nl\)](#)
- Groene schoolpleinen en ruimte voor natuur voor kinderen [Springzaad: meer ruimte voor natuur en kinderen - Springzaad](#)

Gezonde leefomgeving en klimaatadaptatie

- Inspiratie per thema: [Klimaat en gezondheid | RIVM](#)
- Lokaal hitteplan vaststellen [RVO | Klimaatadaptatie - Menukaart Hitte](#)

Burgerinitiatieven

- Van verstening naar vergroening; [Steenbreek](#);
- Planten redden van de sloop; [Struikrovers](#);

Partners

- Gemeente
- Woningbouwcorporaties
- Architectenbureaus
- Waterschappen
- Veiligheidsregio
- IVN
- Inwoners
- GGD
- Maatschappelijk werk
- Zorginstellingen

Beoogd resultaat (lokaal)

Te bepalen met gemeente

Beoogd resultaat (regionaal)

Te bepalen in regionale proces met alle gemeenten en partijen samen.

Beoogd resultaat (GALA document januari 2023)

Subdoel gezonde leefomgeving

- Bij besluitvorming over de fysieke leefomgeving (zoals in omgevingsplannen of omgevingsprogramma's) wordt gezondheidskennis toegepast. Die kennis gaat over gezondheidsbevordering (bijv. uitnodigen tot bewegen en ontmoeten) én over gezondheidsbescherming (bijv. bescherming geluid- en luchtkwaliteit).

Subdoel klimaatverandering

- VWS en gemeenten zetten in op meer kennis en maatregelen om (kwetsbare) mensen zo goed mogelijk te beschermen tegen hitte, allergieën, infectieziekten en uv-straling.

Zie voor de acties die van gemeente verwacht worden [GALA document](#)

Helmond – Cijfers GALA-thema 'Gezonde fysieke leefomgeving'

> Fysieke leefomgeving

Het [RIVM](#) geeft de volgende definitie voor een gezonde leefomgeving: "Een gezonde leefomgeving is een leefomgeving die als prettig wordt ervaren, die uitnodigt tot gezond gedrag en waar de druk op de gezondheid zo laag mogelijk is." Onder gezond gedrag valt onder andere bewegen en ontmoeten. Een aantrekkelijke buurt kan hiertoe uitnodigen.

Toelichting

Buurtbeleving

Van de volwassenen (18+) in Helmond vindt 80% de eigen buurt aantrekkelijk om in te bewegen. Dit aandeel is vergelijkbaar met dat in de regio Zuidoost-Brabant, waar 81% van de volwassenen dit vindt. De gemeente scoort gunstiger dan de regio gemiddeld op beleving van voldoende water in de buurt, maar voor 65-plussers ongunstiger wat betreft de aanwezigheid van plekken voor verkoeling.

Ruim één op de vijf (23%) van de volwassenen is bezorgd over de invloed van de woonomgeving op de gezondheid. Dit is ongeveer vergelijkbaar met de regio (20%). In Helmond vormen hoogspanningslijnen, wonen langs een route voor gevaarlijke stoffen, wonen in een drukke straat en bedrijven en industrie in de buurt de milieubronnen waar inwoners het meest bezorgd over zijn. Vergeleken met de regio zijn meer inwoners (18+) bezorgd over wonen langs een route voor gevaarlijke stoffen (18-64 jarigen: Helmond 6%, regio 3%) en meer 18-64 jarigen bezorgd over hoogspanningslijnen (Helmond: 7%, regio: 2%). [[VM](#), [OM](#)]

De Leefbaarometer

Dit instrument zegt iets over de leefbaarheid in een gemeente, zowel de algemene waardering hiervoor als de relatieve leefbaarheid ten opzichte van het gemiddelde in Nederland. In Helmond waardeert men de leefbaarheid als 'ruim voldoende'. Dit is een negatieve afwijking van het landelijk gemiddelde. De totaalscore van de Leefbaarometer is berekend met de deelscores op de indicatoren woningvoorraad, fysieke omgeving, voorzieningen, sociale samenhang en overlast en onveiligheid. Helmond scoort op fysieke omgeving, woningvoorraad, voorzieningen en sociale samenhang 'gemiddeld'. Op overlast en onveiligheid toont de gemeente een kleine negatieve afwijking van het landelijk. [[Leefbaarometer](#)]

Indicator	Doelgroep	Bron [#]	Jaar	Nederland	Zuidoost-Brabant	Helmond
Buurt is aantrekkelijk om in te bewegen (%)	18+	GM	2020	-	81	80
Bezorgd over invloed van in de omgeving op de gezondheid (%)	18+	GM	2020	-	20	23
Leefbaarometerklasse (waardering woonomgeving)	Gemeente	Leefbaarometer	2020	-	-	ruim voldoende
Totaalscore leefbaarometer (ten opzichte van gemiddelde in Nederland in 2018)	Gemeente	Leefbaarometer	2020	-	-	negatieve afwijking
- Fysieke omgeving (deelscore leefbaarometer)	Gemeente	Leefbaarometer	2020	-	-	gemiddelde score

Indicator	Doelgroep	Bron [#]	Jaar	Nederland	Zuidoost-Brabant	Helmond
- Voorzieningen (deelscore leefbaarometer)	Gemeente	Leefbaarometer	2020	-	-	gemiddelde score
- Overlast en onveiligheid (deelscore leefbaarometer)	Gemeente	Leefbaarometer	2020	-	-	kleine negatieve afwijking

[#] Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen (GM)

Risicogroepen

Bij een 'gezonde leefomgeving' is vooral de buurt en het huis waarin men woont bepalend voor de mate waarin sprake is van gezondheidsrisico's. Buurten met woningen van slechte kwaliteit, een drukke stedelijke omgeving en veel milieubronnen die zorgen voor uitstoot of hinder in de directe omgeving zorgen voor een verhoogd risico op ongezondheid. In deze buurten wonen relatief vaak mensen met een lage sociaaleconomische status.

In Helmond zien we dat de wijken waar meer mensen met een lage sociaaleconomische status wonen (Helmond Binnenstad, -Noord, -Oost en -West) ongunstig scoren op de beleving van de fysieke inrichting in de buurt. Dit betreft het ervaren van onvoldoende plekken voor verkoeling, rustige plekken, groen, water, en de aantrekkelijkheid om te bewegen. [\[VM, OM\]](#)

De Gezondheidsmonitor laat ook enkele duidelijke verschillen zien in de risicobeleving van gezondheidsschade door bronnen in de leefomgeving tussen wijken of wijkclusters en het gemeentelijk gemiddelde van Helmond:

- in het cluster Brouwhuis, Rijpelberg, Industriegebied Zuid zijn meer volwassenen (18+) bezorgd over de invloed van de omgeving op de gezondheid. Dit betreft met name de milieubron bedrijven en industrie in de buurt en daaraan gerelateerde geurhinder, zoals van de opslag/productie van veevoer;
- in Helmond-West ervaren relatief veel 18-64 jarigen geluidhinder en slaapverstoring, o.a. van treinverkeer en buren. Ook maken relatief veel inwoners (18+) zich zorgen over het wonen langs een route voor gevaarlijke stoffen;
- in Dierdonk is het aandeel inwoners (18+) dat bezorgd is over veehouderij in de buurt en van dier op mens overdraagbare infectieziekten hoger;
- in het cluster Warande, Stiphout en Brandevoort is de bezorgdheid over hoogspanningslijnen hoger;
- In Helmond-Oost ervaren relatief veel 65-plussers geluidhinder, met name van verkeer en specifiek brommers/scooters
- In Helmond Binnenstad hebben relatief gezien meer inwoners (18+) last van geluidhinder en slaapverstoring door brommers/scooters. [\[VM, OM\]](#)

In de Leefbaarometer is te zien dat dorpsgemeenten vaak slechter scoren op voorzieningen maar beter scoren op de andere indicatoren (met name overlast en veiligheid) en daardoor een gunstigere relatieve totaalscore hebben dan stedelijke gemeenten. [\[Leefbaarometer-a\]](#)

Trends

Leefbaarheidssituatie

De Leefbaarheidssituatie in Helmond was tussen 2008 en 2016 'voldoende' en één maal (in 2012) 'ruim voldoende'. In 2018 en 2020 was deze 'ruim voldoende'. [\[Leefbaarometer Tabellen\]](#)

Buurtbeleving

De groep inwoners in Helmond die hun buurt niet aantrekkelijk vindt om in te bewegen is in de afgelopen jaren niet of nauwelijks veranderd. Ook voor andere aspecten van de buurtbeleving zoals

onvoldoende ontmoetingsplekken buiten en onvoldoende rustige plekken zien we weinig verandering. Regionaal zien we een significante toename in het aandeel inwoners dat vindt dat er onvoldoende plekken voor verkoeling in de buurt zijn. In Helmond zien we dezelfde trend, ook al is het verschil met voorgaande jaren voor 18-64 jarigen niet statistisch significant. [VM, OM]

Milieubronnen

De totale bezorgdheid over bronnen in de woonomgeving die de gezondheid schaden lijkt in Helmond in de afgelopen periode te zijn toegenomen. De verandering is statistisch niet significant, maar ligt wel in lijn met de trend die we in de regio Zuidoost-Brabant zien. In Helmond is tussen 2012 en 2020 onder 18-64 jarigen de bezorgdheid over veehouderij, bedrijven en industrie en het wonen langs een route voor gevaarlijke stoffen toegenomen. Onder 65-plussers is de bezorgdheid over bedrijven en industrie tussen 2016 en 2020 toegenomen. Bij deze leeftijdsgroep is ook een flinke stijging te zien in ervaren geluidhinder van brommers/scooters en van geurhinder, specifiek van open haard/ allesbrander/ vuurkorf/ bbq. Ook 18-64 jarigen ervaren sinds 2009 of 2012 meer geluidhinder van wegverkeer en brommers/scooters. Daarnaast lijkt bij hun de geurhinder te zijn toegenomen, specifiek van open haard/ allesbrander/ vuurkorf/ bbq, mest uitrijden en opslag/productie van veevoer.

Tot slot zien we dat het aandeel inwoners (18+) dat bezorgd is over infectieziekten die overdraagbaar zijn van dier op mens en over blootstelling aan fijnstof in de periode (2012-)2016-2020 is toegenomen. Onder 18-64 jarigen is ook de bezorgdheid over resistente bacteriën toegenomen. Deze veranderingen zijn in lijn met de regionale trends. [VM, OM]

Concluderend:

De woonomgeving en de leefbaarheid worden door inwoners van Helmond over het algemeen positief ervaren. Maar in vergelijking met het landelijk gemiddelde scoort de gemeente in de Leefbaarometer ongunstig op overlast en veiligheid. De Gezondheidsmonitor laat zien dat Helmond ongunstig afwijkt van het gemiddelde van de regio Zuidoost-Brabant op de beleving van enkele milieubronnen (route voor gevaarlijkste stoffen en hoogspanningslijnen) en onder 65-plussers van de aanwezigheid van plekken voor verkoeling in de buurt.

De bezorgdheid over verschillende milieubronnen en de ervaring van geluid- en geurhinder verschilt tussen wijken/wijkclusters. De meeste risico op een negatieve beleving van specifieke omgevingsfactoren zien we in Brouwhuis/Rijpelberg/Industriegebied-Zuid (bedrijven en industrie en geurhinder), Helmond-West (geluidhinder, slaapverstoring, gevaarlijke stoffen), Dierdonk (veehouderij, van dier op mens overdraagbare infectieziekten), Helmond-Oost en Binnenstad (geluidhinder van o.a. brommers/scooters) en Warande/Stiphout/Brandevoort (hoogspanningslijnen).

Helmond Binnenstad, -Noord, -Oost en -West scoren als wijkclusters met een lage sociaaleconomische status ongunstig op de beleving van de fysieke inrichting in de buurt, bijvoorbeeld op aantrekkelijkheid om te bewegen en aanwezigheid van groen.

Er is een ongunstige trend wat betreft de buurtbeleving van verkoelende plekken. Bovendien bestaat er toenemende bezorgdheid over infectieziekten die overdraagbaar zijn van dier op mens, over blootstelling aan fijnstof en in mindere mate over blootstelling aan resistente bacteriën. Deze ontwikkelingen zijn in lijn met de regionale trends.

Update:

In het najaar van 2022 is de tussentijdse Coronagezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen (cGM) afgenomen. Ten opzichte van 2020 zien we regionaal dat het aandeel 18-64 jarigen en 65-plussers dat de buurt aantrekkelijk vindt om in te bewegen is toegenomen. Het aandeel 18-plussers dat bezorgd is over de invloed van milieubronnen in de omgeving op de gezondheid is echter toegenomen van 20% naar 27%.

In Helmond lijkt er een toename in het aandeel 65-plussers dat de buurt aantrekkelijk vindt om in te bewegen (niet significant). Bij de 18-64 jarigen is dit aandeel gelijk gebleven. Onder de 18-plussers lijkt het aandeel volwassenen dat bezorgd is over de invloed van milieubronnen in de omgeving op de gezondheid te zijn toegenomen van 23% naar 27% (niet significant).

Helmond – Cijfers GALA-thema 'Gezonde fysieke leefomgeving'

> Klimaatverandering

Toelichting

Klimaatverandering zorgt voor gezondheidsproblemen als gevolg van: toenemende temperatuur, extreme weersomstandigheden, afname van luchtkwaliteit (broeikasgassen, fijnstof en ozon) en meer kans op infectieziekten. Dit kan leiden tot verergering van hart- en vaataandoeningen, luchtwegaandoeningen en allergie-gerelateerde aandoeningen. Onder andere de infectieziekten Lyme en Malaria zullen meer voorkomen. [[Gezonde Leefomgeving](#)]

Om de gezondheid te beschermen tegen toenemende hitte en UV-straling zijn aanpassingen in leefstijl en de leefomgeving nodig [[GALA](#)]. Voldoende beschutting (bomen), groen en water zorgen voor verkoeling op warme dagen en mensen kunnen zelf zorgen voor goede zonbescherming [[Milieucentraal](#)] [[Atlas Leefomgeving](#)].

Indicator	Doelgroep	Bron*	Jaar	Nederland	Zuidoost-Brabant	Helmond
Buurt biedt voldoende verkoeling op warme dagen (%)	18-64 jaar	VM	2020	-	57	54
	65+	OM	2020	-	70	65
Buurt heeft voldoende groen (%)	18+	GM	2020	-	84	80
Buurt heeft voldoende water (%)	18+	GM	2020	-	59	70

*GM: Gezondheidsmonitor Volwassenen (VM) en Ouderen (OM).

Verkoeling in de buurt

In Helmond vindt 54% van de 18-64 jarigen en 65% van de ouderen dat hun buurt voldoende verkoeling geeft op warme dagen. Dit is lager dan gemiddeld in de regio Zuidoost-Brabant. Van de inwoners in Helmond vindt 80% dat er voldoende groen is en 70% dat er voldoende water is in de buurt. Het eerste percentage is daarbij wat lager en het tweede percentage hoger dan in de regio. [[VM](#), [OM](#)]

Zonbescherming

Er zijn geen cijfers op regio- of gemeenteniveau over zonbescherming, wel is er op provinciaal niveau een panelonderzoek naar gedaan. Het panel is niet representatief voor alle inwoners in de regio, maar geeft wel een indicatie:

* Bijna 90% procent van de respondenten in Brabant gebruikt zonnebrandcrème, ook blijven veel mensen uit de zon of houden zij hun hoofd of huid bedekt.

Ondanks dit hoge percentage zijn er nog wel verbeterpunten:

* Relatief veel 65-plussers in Brabant gebruiken nooit zonnebrandcrème (bijna 1 op de 5).

* Minder dan de helft van de respondenten koopt jaarlijks nieuwe zonnebrandcrème (42%).

* 27% geeft aan zich na het buitenzwemmen niet opnieuw in te smeren.

[[Panelonderzoek zonbescherming](#)]

Risicogroepen

Kwetsbare groepen voor de gezondheidseffecten van klimaatverandering zijn kinderen, ouderen, chronisch zieken en mensen die in armoede leven. Ook mensen die in steden wonen (waaronder een relatief grote groep mensen met een lagere sociaaleconomische status) lopen meer risico dan mensen die in een omgeving met meer groen en water wonen (door het stedelijk 'hitte-eiland' effect). [[Gezonde Leefomgeving](#)]

Trends

Opwarming van de aarde

Regionaal is tussen 2016 en 2020 de groep 18-64 jarigen en 65-plussers die vindt dat de buurt onvoldoende verkoeling biedt op warme dagen met 4 procentpunten toegenomen. In Helmond volgen beide groepen deze trend, voor 65-plussers is de toename significant [[VM](#), [OM](#)].

Door de (wereldwijde) uitstoot van broeikasgassen warmt de aarde verder op. Volgens het [IPCC](#) wordt de 1,5° C temperatuurstijging ten opzichte van de temperatuur vóór de industrialisering al over tien jaar bereikt en zal de temperatuur tot ten minste 2050 blijven stijgen.

Als de broeikasgassen niet verminderen zal de zeespiegel voor de Nederlandse kust rond het jaar 2100 met 1,20 tot 2,00 meter gestegen zijn. Door de opwarming van de aarde krijgt Nederland in de toekomst te maken met langere hittegolven, langdurigere en extremere neerslag en meer droogte in het voorjaar [[KNMI](#)].

UV-belasting

Door internationale afspraken om de ozonlaag te beschermen lijkt de toename in jaarlijkse UV-belasting in Nederland in de komende jaren af te nemen [[RIVM](#)].

Verstening

Vrijwel alle 18-plussers in Zuidoost-Brabant (95%) en in Helmond (93%) vinden een groene omgeving belangrijk, dit is tussen 2016 en 2020 niet veranderd [[Brabantscan](#)].

Meer groen in de woonomgeving kan bijdragen aan een betere mentale en fysieke gezondheid. Nederland is in Europa echter koploper op het gebied van de groei van het versteend oppervlak tussen 2000 en 2018 [[PBL](#)].

Concluderend: De klimaatverandering zal zonder drastisch ingrijpen wereldwijd in de toekomst voor meer gezondheidsproblemen gaan zorgen, met name bij kwetsbare groepen als kinderen, ouderen en chronische ziekten.

Update:

In het najaar van 2022 is de tussentijdse Coronagezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen (cGM) afgenomen. Ten opzichte van 2020 zien we regionaal een toename in het aandeel 18-64 jarigen dat vindt dat de buurt voldoende verkoeling biedt op warme dagen en voldoende water heeft. Het aandeel dat vindt dat de buurt voldoende groen heeft is gelijk gebleven. Bij de 65-plussers zien we een toename in het aandeel ouderen dat vindt dat buurt voldoende verkoeling biedt op warme dagen, voldoende groen heeft en voldoende water heeft.

In Helmond lijkt er een toename in het aandeel 18-64 jarigen dat vindt dat de buurt voldoende verkoeling biedt op warme dagen en voldoende water heeft (niet significant). In het aandeel volwassen dat de buurt voldoende groen vindt hebben is geen verandering waargenomen. Onder de 65-plussers is het aandeel ouderen dat vindt dat de buurt voldoende verkoeling biedt op warme dagen en voldoende groen heeft toegenomen. Het aandeel ouderen dat vindt dat de buurt voldoende water heeft lijkt deze trend te volgen (niet significant).

